

Persbericht

Internationale en nationale waterbescherming aan de Rijn

"30 jaar na Sandoz"

Waar staan we nu en wat moet er nog gebeuren?

Een open riool kan weer een nagenoeg schone rivier worden. Dat is de conclusie dertig jaar na de brand in de Sandozfabriek. De Rijn, die wordt gekenmerkt door een dicht industrielandchap op zijn oevers, is er dankzij zware investeringen in de milieu- en waterbescherming weer bovenop gekomen en wat dat betreft een voorbeeld geworden voor de rest van de wereld. Dit blijkt uit de grote wereldwijde belangstelling voor de Rijn: talloze groepen uit Azië, Afrika, Centraal- en Zuid-Amerika komen de instellingen aan de Rijn bezoeken en van overal ter wereld worden vertegenwoordigers van de Rijn uitgenodigd voor milieucongressen.

Koblenz, 13 oktober 2016

De **Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR)** en de **Duitse stroomgebiedgemeenschap Rijn (SGG Rijn)** hebben het succesverhaal van de Rijn onder de aandacht gebracht tijdens een persconferentie op de "Max Prüss", het laboratoriumschip van de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen dat vandaag lag aangemeerd voor het kantoor van de ICBR in Koblenz.

De bereikte successen waren alleen mogelijk dankzij de internationale en nationale samenwerking die op gang kwam na de brand in de Sandozfabriek in Schweizerhalle bij Bazel op 1 november 1986. Het bluswater dat toen in de Rijn stroomde, bevatte extreem giftige pesticiden die over ruim 400 km vrijwel de gehele visstand uitroelden.

En dat in 1986, het jaar van de Tsjernobylramp! Beleidsmakers, de industrie én de bevolking werden hier danig door wakker geschud. In minder dan een jaar hadden de bevoegde ministers een Rijnactieprogramma op touw gezet en concrete emissiereducties vastgesteld. De zalm werd het symbool van een gezonde Rijn. Gezamenlijke activiteiten van overheden, fabrieken en gemeenten wierpen snel vruchten af.

In 1992 waren de ambitieuze reductiedoelstellingen voor de industriële en communale lozing van meer dan veertig stoffen al ruimschoots bereikt. Drie jaar eerder dan verwacht! Daarnaast werd de preventie van storingen in bedrijven ingrijpend verbeterd en werden er veel maatregelen genomen voor de veiligheid van installaties. Die sprongen waren alleen

mogelijk, omdat alle betrokken partijen hand in hand werkten. De Europese waterbescherming maakte in die jaren een razendsnelle ontwikkeling door. Dit is ook zichtbaar in het grote aantal riviercommissies dat werd opgericht: de Elbecommissie in 1990, de Donau-, de Maas- en de Scheldecommissie in 1994 en de Odercommissie in 1996. De ICBR bestond al sinds 1950.

Naar aanleiding van de grote overstromingen aan de Rijn in 1993 en 1995 gaven de ministers van Milieu de ICBR op 4 februari 1995 de opdracht een gemeenschappelijk Actieplan Hoogwater op te stellen. Er werd immers al snel duidelijk dat hoogwaterproblemen net als waterkwaliteitsproblemen alleen met een grensoverschrijdende aanpak kunnen worden opgelost. Vandaag verplicht EU-recht Europese lidstaten die een stroomgebied delen ertoe om internationaal samen te werken (Kaderrichtlijn Water - KRW, Richtlijn inzake overstromingsrisico's - ROR).

En waar staan we nu?

Sinds het Tweede Rijnverdrag (1999) is integraal waterbeheer het gemeenschappelijke doel: waterkwaliteit, waterecologie en hoogwaterveiligheid worden samen bekeken en zijn als onlosmakelijk geheel opgenomen in het programma "Rijn 2020".

Aan de implementatie van de EU-richtlijnen wordt gewerkt. Volgens de KRW moesten alle wateren in 2015 al de goede toestand / het goede potentieel hebben bereikt, maar dit doel is op veel plekken nog niet gehaald. Enerzijds omdat er nog steeds veel nutriënten worden geloosd en historische verontreinigingen roet in het eten gooien, anderzijds omdat ecologische knelpunten, zoals migratiebarrières en eentonige oevers, niet in een, twee, drie zijn weggewerkt. Toch zijn er duidelijk stappen vooruit gezet: zo trekken steeds meer volwassen zalmen stroomopwaarts naar de Duits-Franse Bovenrijn en de zijrivieren van de Rijn in de regio Straatsburg om zich voort te planten in de rivieren waar ze zelf uit het ei zijn gekropen. Echter, opdat ook de zijrivieren in de regio Basel weer bereikbaar worden, moeten er nog meer vispassages worden aangelegd.

Verder creëert ook de klimaatverandering nieuwe uitdagingen, want deze ontwikkeling gaat gepaard met veranderingen in de afvoer en de watertemperatuur. Winters worden natter en zomers droger. Op regionaal/lokaal niveau kan er, zoals bijv. in de zomer van 2016, sprake zijn van hevige buien die wateroverlast veroorzaken en maatregelen vergen. Klimaatverandering heeft een effect op veel thema's aan de Rijn: hoogwaterveiligheid, drinkwatervoorziening, industriële activiteiten, landbouw, scheepvaart en natuur. En natuurlijk ook laagwater, dat inmiddels ook wordt behandeld door de ICBR.

Voor de verbetering van de hoogwaterveiligheid aan de Rijn is het belangrijk dat er meer hoogwaterretentiegebieden worden aangelegd en dat er in het algemeen "meer ruimte voor de rivier" komt. De staten moeten zich hiervoor blijven inzetten. De ICBR heeft in dit verband onlangs een instrument ontwikkeld waarmee het effect van maatregelen voor overstromingsrisicobeheer kan worden geëvalueerd.

Een ander probleem waarmee het Rijnstroomgebied te kampen heeft, zijn microverontreinigingen in het water. Deze resten van geneesmiddelen, hormonen, insecticiden, geurstoffen uit schoonmaakmiddelen, röntgencontrastmiddelen, enz. worden deels niet tegengehouden in de gebruikelijke rioolwaterzuiveringsinstallaties. Daarom heeft de ICBR een strategie ontwikkeld voor een aantal relevante stofgroepen en hun emissieroutes. In een vervolgstap zal er worden gesproken over maatregelen die de staten in het Rijnstroomgebied zullen nemen.

De Rijn is op de goede weg. Toch moeten alle staten hun inspanningen onverminderd voortzetten. Dat betekent ook dat de waterkwaliteit voortdurend in de gaten wordt gehouden en dat een groot aantal voorgenomen maatregelen daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR)
Anne Schulte-Wülwer-Leidig
Mobiel: +49-151-17520589

De ICBR en de SGG Rijn in het kort

Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR)

In de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR) werken de Rijnsoeverstaten Zwitserland, Frankrijk, Duitsland en Nederland evenals Luxemburg en de Europese Gemeenschap samen op basis van een volkenrechtelijke overeenkomst voor de bescherming van de Rijn. Een internationaal bezet secretariaat dat is gevestigd in Koblenz (Duitsland) staat de voorzitter (dit ambt wordt thans bekleed door de Nederlander Gustaaf Borchardt) en de overleggroepen van de ICBR terzijde, en ondersteunt de staten in het stroomgebied van de Rijn die de Europese Kaderrichtlijn Water (richtlijn 2000/60/EG) en de Europese Richtlijn over overstromingsrisico's (richtlijn 2007/60/EG) implementeren. In het kader van de tenuitvoerlegging van deze Europese richtlijnen is de grensoverschrijdende samenwerking uitgebreid met Oostenrijk, Liechtenstein en Wallonië. De werktalen van de ICBR zijn Nederlands, Duits en Frans. Meer informatie over de ICBR vindt u op de website van de Commissie op www.iksr.org.

Stroomgebiedgemeenschap Rijn (SGG Rijn)

Om de samenwerking in het Duitse stroomgebied van de Rijn te verbeteren en zodoende de internationale coördinatie te vergemakkelijken, hebben de Duitse deelstaten Baden-Württemberg, Beieren, Hessen, Nedersaksen, Noordrijn-Westfalen, Rijnland-Palts, Saarland en Thüringen samen met de Duitse Bond de Stroomgebiedgemeenschap Rijn opgericht. De Duitse deelstaten aan de Rijn en de Bond overleggen binnen de SGG Rijn over gezamenlijke adviezen met betrekking tot het waterbeheer van de uitloop van de Rijn uit het Bodensee tot de Duits-Nederlandse grens. Werkzaamheden in verband met waterbeheerskwesties die de deelstaten en de Bond samen invulling geven, worden gecoördineerd en afgesproken door het secretariaat van de SGG Rijn in Worms. De SGG Rijn en bijgevolg ook de Rijnministersconferentie kennen een roulerend voorzitterschap, dat elke deelstaat gedurende drie jaar bekleedt. In de periode 2015-2017 staat Noordrijn-Westfalen hiervoor in. Meer informatie over de SGG Rijn vindt u op de website www.fgg-rhein.de.